

Bolesti i štetočine maline i kupine

Kestenjasta pegavost izdanaka maline (*Didimela applanata*)

Ovo je jedno od najznačajnijih bolesti maline kod nas. Najveći intenzitet ima sredinom maja, a može trajati do sredine a nekada i do kraja juna. U našim uslovima uočava se krajem juna i jula meseca. Zaraza lišća mladih izdanaka maline započinje na ivici i širi se prema glavnom nervu. Usled zaraze dolazi do nekroze lišća između nerava u vidu latiničnog slova V, sa mrkožutim obodom oko lista. Zaraženo lišće se najčešće prevremeno osuši. Na zahvaćenim izdancima se javljaju tamne ljubičaste pege koje se šire i prelaze u mrku boju. U toku zime na zaraženim izdancima dolazi do pojave srebrnastih ili sivkastih pega, pa se kaže da je došlo do izbeljivanja izdanaka.

Ova bolest se suzbija primenom agrotehničkih i hemijskih mera. Najvažnije agrotehničke mere su: uklanjanje mladih izdanaka u periodu kada je intenzitet zaraze najveći, orezivanje i iznošenje zaraženih izdanaka, uništavanje korova, proređivanje izdanaka koji se ostavljaju za rod. Jedno od najboljih rešenja za suzbijanje ove bolesti je primena fungicida sa aktivnom materijom [Azoksistrobinom](#).

Siva trulež (*Botrytis cinerea*)

Siva trulež plodova jagode nanosi velike direktne štete na zrelim plodovima. Gubici su posebno veliki ako posle fenofaze cvetanja u vreme formiranja plodova i njihovog sazrevanja nastupi period hladnog i kišovitog vremena. Gljiva se održava u biljnim ostacima na zemljištu ili izumrlim biljnim delovima. Na njima, u povoljnim uslovima gljiva sporuliše i spore se raznose vetrom. U periodu cvetanja spore dospevaju na starije delove cveta, čašične i krunične listiće a sa njih micelija gljive prelazi na plod. Na zrelim plodovima gljiva se brzo razvija u vidu sive ili crne somotaste prevlake.

Ovo oboljenje se suzbija preventivnom primenom fungicida za ovu namenu. Fungicide treba primenjivati od početka cvetanja, pa sve do 7 dana pred berbu. Za suzbijanje sive truleži koristi se fungicid [Linus](#).

Rđa maline i kupine (*Phragmidium spp*)

Ova bolest se često sreće i proizvodnom regionu Zapadne Srbije. Simptomi se mogu javiti na svim nadzemnim delovima, listu, lisnoj dršci, mladim izdancima, cvetu i plodu. Tipični simptomi se ispoljavaju na lišću u vidu žućkastih ili crvenkastih pega. Lišće može opasti kasnije u avgustu i septembru.

Zaražene izdanke treba orezati i spaliti da ne bi došlo do širanja zaraze. U blizini zasada pitome i gajene kupine potrebno je uništavati divlju kupinu na kojoj se održava.

Malinina buba (*Byturus tomentosus*)

Ovo je ekonomski najznačajnija štetočina maline i kupine kod nas. Prezimljava u zemljištu kao imago ili u obliku lutke. Odrasli insekt se pojavljuje krajem aprila početkom maja meseca, hrani se dopunski mladim lišćem. Ženka polaže jaja u otvorene cvetove. Štete nanose odrasli insekti koji se hrane delovima cveta ili ploda i larve koje se hrane plodovima. Ponekad se u plodu mogu naći i tri larve, i tada su štete ogromne. U pojedinim godinama može dovesti do smanjenja prinosa i za 30-40 %.

Suzbija se u vreme dopunske ishrane prezimelog imaga kada su malina i kupina još u fazi cvetnog pupoljka a po potrebi još jednom za 10-14 dana. Za suzbijanje malinine bube mogu se koristiti insekticidi na bazi lambda cihalotrina.

Malinin cvetojed (*Anthonomus rubi*)

Prezimljava u zemljištu i ima jednu generaciju godišnje. Jedna ženka polaže 100 jaja po jedno u cvetni pupoljak. Po polaganju jaja ženka zaseca peteljku pupoljka zbog čega on klone i ostane da visi na tankom končiću i na kraju se osuši. U neotvorenom i sasušenom cvetu razvija se larva. U povoljnim uslovima ova štetočina može prouzrokovati veće štete.

Zbog toga sa zaštitom treba početi u fazi pojave cvetnih pupoljaka, odnosno čim se na vrhu rodних grančica primete prvi formirani zatvoreni cvetovi. Ne sme se dozvoliti da malinin cvetojed položi jaja.

Malinina muva galica (*Lasioptera rubi*)

Larva prezimljava u galama (gukama). Krajem maja ženka polaže jaja na mlade izdanke. Larve se ubušuju u izdanak, ishranom stvaraju mehanička oštećenja i dovode do sušenja izdanaka maline.

Uklanjanje oštećenih izdanaka i njihovo iznošenje iz malinjaka je veoma važno. Odrasli insekti su aktivni u vreme cvetanja, pa je primena insekticida u velikoj meri otežana.

Eriofidna grinja lista maline (*Phyllocoptes gracilis*)

Tokom blagih zima simptomi koje prouzrokuje ova štetočina mogu se uočiti u vidu nekrotičnih pega braon boje na pupoljcima. Simptomi na listovima maline su svetlozelene mrlje koje se kasnije proširuju i dobijaju zelenu ili žutu boju. Pri jačem napadu dolazi do kovrdžanja lišća i sušenja vršnih izbojaka.

Prolećnim orezivanjem i proređivanjem izdanaka smanjuje se broj prezimelih jedinki. Hemijska zaštita je važna, a sprovodi se posle migracije prezimljujućih formi ženki na mlade listove dvogodišnjih izdanaka do pred cvetanje malina (uglavnom druga polovina aprila do polovine maja). Za suzbijanje eriofidne grinje lista maline treba koristiti [Envidor](#)

Lisne vaši

Prezimljavaju u obliku jaja koja su skrivena u pupoljcima izdanaka. U proleće čim počne listanje one napadaju mlado lišće izdanke i rodne grančice. Sisanjem sokova troše hranu i na taj način iscrpljuju izdanke i deformišu lišće. Lisne vaši su jedan od najčešćih vektora virusnih oboljenja maline.

Lisne vaši treba suzbijati do perioda cvetanja korišćenjem insekticida na bazi dimetoata.

U zasadima maline i kupine javlja se i veći broj polifagnih štetočina kao što su: rutava buba, popac, majski gundelj i neke druge štetočine.